

ΣΚΥΛΟΣ ΚΑΙ ΓΑΤΑ

ΤΡΑΓΩΙΔΙΑ ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΟΣ

ΕΝ ἡδυνήθην ποτὲ νὰ ἐξακριβώσω διατί ὑπάρχει καὶ ἀπὸ πότε χρονολογεῖται ἡ παρατηρουμένη αἰώνιος καὶ ἀμείλικτος ἐχθρα μεταξὺ τοῦ σκύλου καὶ τῆς γάτας. Ὑποθέτω ὅτι εἰς τὸν μακάριον τῆς Ἐδέμ κήπον, ὅπου συνηγελάζοντο μετὰ τῶν ἄλλων παντοίων ζώων, τῶν ἐξεληθόντων νεωστὶ ἀπὸ τῶν ἐργοσσιασίων τῆς Δημιουργίας, τὰ δύο αὐτὰ τετράποδα διήγον εἰρηνικῶς καὶ ἀναμαρτήτως ἀνάμεσόν των. Ἐπειδὴ δὲ ἐξακολοθοῦν μὲν νὰ τρώγουν ξύλον μέχρι σήμερον παρὰ πάσας τὰς φιλοζωϊκὰς διατάξεις τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν, δὲν εἶνε ὁμῶς ἀποδεδειγμένον ὅτι ἔφαγόν ποτε καὶ αὐτὰ τὸ ξύλον τῆς γνώσεως, δύναται νὰ συμπεράνῃ τις ὅτι ἡ ἠθικὴ των διαστροφή δὲν εἶνε ἐπακολούθημα ἰδικοῦ των προπατορικοῦ ἁμαρτήματος. ἀλλ' ἐπῆλθε βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐκ τῆς συγχρωτίσεως αὐτῶν μετὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀδάμ, ὅστις κατὰ θεϊαν ἀπόφασιν, ἐτάχθη ὡς δεσπότης των, καὶ τὸν ὅποιον ἠκολούθησαν εἰς τὴν ἐξορίαν, καὶ ἐκ τῆς ἐξοικειώσεως αὐτῶν μὲ τ' ἀνθρώπινα ᾗθη. Ἐν τούτοις παραμένει πάντοτε ἀνεξιχνίαστος ὁ λόγος, ἐξ οὗ ἐγεννήθη καὶ διατηρεῖται διαρκῶς ἄσβεστον τὸ μῖσος μεταξὺ τῶν δύο τούτων γενῶν τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου.

Δὲν διαφαίνεται τοῦλάχιστον ἐλατήριόν τι, ἐξ οὗ νὰ προέρχεται τὸ αἶσθημα τῆς ἀμοιβαίας των σφοδρᾶς ἀντιπαθείας, διότι οὐδὲ ἀφορμὴ σοβαρᾶς ἀντιζηλίας δύναται νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ των ὡς πρὸς τὰς σχέσεις των μετὰ τοῦ ἀνθρώπου, οὔτε καταπάτησις δικαιωμάτων ἐκατέρωθεν, οὔτε βλάβη τις συμφέροντος. Ὁ σκύλος, λόγου χάριν, οὐδέποτε ὠρέχθη τὰ ψάρια, τῶν ὁποίων τὰ ὑπολείμματα περιέρχονται ἀνεξαιρέτως εἰς τὴν λαίμαργον δικαιοδοσίαν τῆς γάτας, οὔτε κατεπάτησέ ποτε τὰ ὑπερῶα καὶ τὰ κεραμίδια, ἐπὶ τῶν ὁποίων αὐτὴ ἐξασκεῖ ἀνεγνωρισμένην κυριότητα. Ἀφ' ἐτέρου ἡ γάτα οὐδέποτε διενόηθη νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν κυνηγετικὴν τῆς δικαιοδοσίαν πέ-

ραν τῆς θήρας τῶν ποντικῶν, οὔτε ἐξήτησέ ποτε νὰ διορισθῇ θυρωρός τοῦ οἴκου, ἢ φύλαξ ποιμνίων ἢ ἀμπέλων, οὔτε ἤγειρεν ἀξιώσεις νὰ παρακολουθῇ τὸν κύριον ἢ τὴν κυρίαν τῆς κατὰ τοὺς περιπάτους ἢ τὰς ἐκδρομὰς. Ἡ ἐξηγήσις λοιπὸν τοῦ φαινομένου ἀπόκειται εἰς τοὺς φιλοσόφους, οἵτινες δι' ἀνευδότου μελέτης θὰ ἠδύναντο ἴσως ν' ἀνεύρωσι τὸν υποκρυπτόμενον μυστηριώδη λόγον· ἀλλὰ μεταξὺ τῶν σκύλων καὶ τῶν γάτων, οἵτινες θὰ ἦσαν οἱ ἀρμοδιώτεροι καὶ οἱ μᾶλλον ἐνδιαφερόμενοι, δὲν ὑπάρχουν — ἴσως κατ' εὐτυχίαν αὐτῶν — φιλόσοφοι καταγινόμενοι εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ψυχικῶν φαινομένων καὶ τῶν κοινωνιολογικῶν ζητημάτων, διὰ τοῦτο δὲ ἡ λύσις τοῦ προβλήματος δὲν φαίνεται πιθανή.

Ὅπως δὴ ποτε ἡ ἐχθρὰ ὑπάρχει καὶ θὰ ἐξακολουθῇ νὰ ὑπάρχῃ, τοῦλάχιστον ἐφ' ὅσον τὰ ζῶα δὲν ἀποφασίζουν νὰ ἐβρῶσιν διαιτητικὸν σῶμα λύον εἰρηνικῶς τὰς φυλετικὰς τῶν διαφορὰς, μολονότι τὸ παράδειγμα τῶν ἀνθρώπων μὲ τὸ συνέδριον τῆς Χάγης δὲν εἶνε ἴσως ἐνθαρρυντικὸν πρὸς τριαύτην ἀπόφασιν. Ἐκδηλοῦται δὲ ἡ ἐχθρὰ τῶν πάντοτε σχεδὸν ὁσάκις εὐρεθοῦν ἀντιμέτωποι οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δύο αὐτῶν πολεμίων φυλῶν, ὅχι μόνον ξένοι καὶ ἄγνωστοι πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ — πλὴν σπανίων ἐξαιρέσεων — καὶ ἄγνωστοὶ οἰκόσιτοι, ὑπὸ τὴν αὐτὴν διαιτῶμενοι στέγην. Αἱ δὲ ἐχθροπραξίαι ὅτε μὲν περιορίζονται εἰς ἀμοιβαίας ἀπειλὰς δι' ἰδιαίτερων ὑλακτῶν καὶ νιαουρισμάτων ἐκφερομένας, ἢ εἰς ἐπιθέσεις ἐγκαίρως ἀναστελλομένας. Ἐπεὶ δὲ ἀπολήγουν εἰς μονομαχίας κρατεράς καὶ λυσσώδεις, ἀνταξίας τῶν ἐπικῶν ἡρώων τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Ἀριστοῦ, πικικιλλομένας δὲ ὑπὸ ἐπεισοδίων ἐξόχως συγκινητικῶν καὶ κάποτε ἐξικινομένων μέχρι τραγικοῦ μεγαλείου.

Εἰς μίαν τοιούτην δραματικὴν πάλιν ἔτυχε ν' παρευρεθῶ, μολονότι δὲ παρήλθον πολλὰ ἔκτοτε ἔτη, διατηρῶ ζωηροτάτην εἰς τὸν νοῦν τὴν ἀνάμνησιν τῆς σκηνῆς, ἥτις διεξήχθη ὑπὸ δροῦς ἀσυνήθεις, καὶ ἀφοῦ ἐπαρουσίασε πολλὰς παραδόξους φάσεις, ἀπέληξεν εἰς ἀπρόοπτον λύσιν ἱλαροτραγωδίας.

* *

Τὸ δράμα συνέβη περὶ τὴν δειλὴν θερινὴς ἡμέρας εἰς τὴν πρᾶ-θλασσίον πλατείαν ἐπαρχιακῆς πόλεως, μίαν πλατείαν ἐπίπεδον, ἀχανῆ τὴν ἔκτασιν. Διότι αἱ πλατεῖαι τῶν μικρῶν πόλεων συνήθως διατελοῦν εἰς ἀντιπεπονητότα λόγον πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὸν πληθυσμὸν αὐτῶν. Εἰς τὰς μεγαλοπόλεις φεῖδονται τοῦ οἰκοδομησίου χώρου καὶ αἱ πλατεῖαι τῶν εἶνε σχετικῶς μικραὶ ἐνῶ οἱ ἐπαρχιω-ται φιλοδοροῦν τὰς πόλεις τῶν μὲ ἀνέξοδον πολυτέλειαν ἔκτετα-τοῦ πλήθους παρέχουν πάντοτε τὴν ἐντύπωσιν ἐρημίας. Εἶνε καὶ αὐτὸ μία ἀπόδειξις ἀνθρωπίνης πτωχαλαζονείας, ὑπενθυμίζουσα τὰς τεραστίας πύλας τῆς μικρᾶς Μύνδου, πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς ὁποίας δὲ σκώπτῃς Διογένης ἔλεγε: «Κλείσατε τὰς πύλας μὴ δρα-

πετεύσῃ ἢ πόλιν σας ! » Ἐπὶ τῆς ἀπεράντου λοιπὸν αὐτῆς σκηνῆς καὶ ἐπὶ τῆς συνεχομένης μετ' αὐτῆς θαλάσσης — διότι ἡ μάχη, ὅπως τὸ ἀνδραγάθημα τοῦ Κίμωνος ἐν Μυκάλῃ, συνήφθη ἐν τῇ ξηρᾷ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ — διεξήχθη τὸ δράμα ἐν ὑπαίθρῳ, ὅπως αἱ τραγωδίαί τῆς ἀρχαιότητος, μὲ ὀλίγους θεατὰς εἰς τὰ πέριξ καὶ μὲ μάρτυρα ἄνωθεν τὸν οὐρανόν, ὅστις, ὅπως λέγουσιν οἱ ἱεροκήρυκες καὶ οἱ δραματικοὶ συγγραφεῖς, τιμωρεῖ πάντοτε τὴν ἀδικίαν.

Κατὰ τὴν ὥραν λοιπὸν ἐκείνην μιὰ γάτα ἐκκινήσασα ἀπὸ τὴν σειρὰν τῶν οἰκιῶν τὴν ἀποτελοῦσαν τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τῆς πλατείας, ἐπροχώρησε πρὸς τὸ κέντρον αὐτῆς καὶ ἔπειτα ἐστράφη πρὸς τὴν πλευρὰν τὴν πλακισομένην ὑπὸ τῆς θαλάσσης. Πῶς ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ ὕψη τῶν στεγῶν, εἰς τὰ ὅποια ἡδύνατο κυριαρχικῶς καὶ ἀνενοχλήτως νὰ διαιτᾷται, καὶ νὰ κατέλθῃ εἰς τὸ χθαμαλὸν ἐκεῖνο πεδῖον, ὅπου ἦτο ὑποκειμένη εἰς παντοίας ἀπροόπτους καὶ κινδυνώδεις συναντήσεις ; Ἡτο συνειδησμένη ἄρ' αὖτε εἰς τοιαύτας ἐκδρομὰς, ἢ παρακινήθεῖσα ἐκ τῆς ἐπικρατοῦσης ἀκόμῃ ἐρημίας, ἐπεχειρεῖ μονήρῃ περίπατον διὰ νὰ συγκεντρώσῃ τὰς σκέψεις τῆς, νὰ ρεμβάσῃ καὶ — τίς οἶδε — ὑπὸ τὸν οἶστρον προσφάτων ἀναμνήσεων νὰ συνθέσῃ ἴσως μελωδίαν ἐρωτικοῦ πάθους, ἐξ ἐκείνων, αἵτινες μὲ τοὺς σπαρτακτικοὺς φθόγγους τῶν ἀντηχοῦν εἰς τὴν σιγὴν τῆς νυκτὸς ὡς γόοι βασανιζομένων ψυχῶν ; Ἡ μήπως ἡ γειτνίασις τῆς θαλάσσης εἶχε κεντήσῃ τὴν ὁρεξίν τῆς καὶ ἡθέλησε νὰ περιεργασθῇ ἐγγύθεν τὸ ὑγρὸν πεδῖον, ὅπου διαιτᾷται τὸ θήραμα τὸ τόσον ἀρεστόν εἰς αὐτήν, μὲ τὸ ὅποιον ὁμως, φεῦ, μόνον εἰς τὸ μαγεύειν καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τῆς μαγεύσεως εὐτυχεῖ ἐνίοτε νὰ συναντᾷται ;

Οὐδὲν περὶ τούτου δύναμαι νὰ βεβαιώσω.

Ἄλλ' ἐνῶ τὸ συνήθως τόσον ἔμφρον τετράποδον ἐπλανᾶτο ἀμερίμνως καὶ ἀπερισκέπτως τόσον μακρὰν τοῦ αὐλοῦ τοῦ, διὰ τῆς παραλιακῆς ὁδοῦ κατέφθανεν εἰς τὴν πλατεῖαν ὁμιλος περιπατητῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὗρίσκετο νεαρὸς εὐπατρίδης, γνωστὸς εἰς τὴν πόλιν ὡς μέγας θηρευτὴς ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἀχωρίστου κυνηγετικοῦ τοῦ σκύλου. Καὶ ἡ πρώτη πρᾶξις τοῦ δράματος ἤρχισεν.

* *

Εἶνε γενικῶς ἀνεγνωρισμένον ὅτι κατὰ τὰς ἀδιαλείπτους ῥήξεις καὶ συμπλοκάς τὰς ὁποίας προκαλεῖ ἡ παροιμιώδης ἀδιάλλακτος ἔχθρα μεταξὺ σκύλου καὶ γάτας, πλὴν σπανίων ἐξαιρέσεων, ὁ πρῶτος εἶνε συνήθως ὁ ἐπιτιθέμενος καὶ ὁ ἀρχόμενος χειρῶν — ἡ μάλιν ποδῶν — ἀδίκων. Ἡ γάτα εἶνε ὑπομονητικωτέρα καὶ ἐπιφυλακτικωτέρα, ἂν ὑπῆρχον δὲ Μεγάλαι Δυνάμεις μεταξὺ τῶν ζώων, δὲν θὰ ἐδίσταζον νὰ ὁμολογήσουν ἐπαινετικῶς ὅτι αὐτὴ τηρεῖ συνήθως ἄφογον στάσιν. Μόνον ἐν ἀναποδράστῃ ἀνάγκῃ ἀποφασίζει ν' ἀμυνθῇ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τῆς, ὅστις πάντοτε σχεδὸν εἶνε ὁ ἰσχυρότερος, διεξάγει δ' ἐνίοτε τὸν ἄνισον ἀγῶνα μετὰ τόσης γενναιό-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΞΕΝΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑΝ

ΚΑΤΟΠΤΡΙΣΜΟΣ
(Ἔργον J W. Cadward)

τητος καὶ πρὸ πάντων μετὰ τόσης ἐπιτηδειότητος, ὥστε νὰ νικᾷ ἐνίοτε καὶ νὰ κατασχύνῃ τὸν θρασὺν ἀντίπαλον.

Ὁ κανὼν ἐφηρμόσθη καὶ εἰς ἐκεῖνην τὴν περίστασιν. Ὁ σκύλος τοῦ νεαροῦ κυνηγοῦ, μεγαλὸσωμος, ῥωμαλέος, καλοθρεμμένος, πλήρης σφρίγους καὶ μένους, εἶδε μὲ τὸ ὀξύ κυνηγετικόν του βλέμμα τὴν περιδιαδύζουσαν ἐχθράν του, ἐστράφη πρὸς τὸν κύριόν του ἀνυπόμονως, ὡσεὶ ζητῶν τὴν συναίνεσίν του, καὶ μετὰ τὸ ἐπιδοκιμαστικόν νεῦμα ἐκείνου, ὥρμησεν ἀκράτητος εἰς καταδίωξίν της.

Εἶνε ἀναντίρρητον ὅτι ἐξ ὧλων τῶν τιθασσευμένων ζώων, τῶν συνδιαιωμένων μετὰ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ σκύλος, ὅστις εἶνε καὶ τὸ νοημονέστερον αὐτῶν, ἐκλήρονόμησεν ἐκ τῆς μακρᾶς μετὰ τῶν λογικῶν διπόδων συμβιώσεως περισσότερον τῶν λοιπῶν τὰς ἑξεις καὶ τὰ ἦθη καὶ τὰ πάθη αὐτῶν. Ὁ σκύλος τῷ ὄντι παρουσιάζει ἐν καταπληκτικῇ ἀναλογίᾳ τὴν ἠθικὴν καὶ ψυχολογικὴν ποικιλίαν τὴν παρατηρουμένην παρὰ τῇ ἀνθρωπίνῃ κοινωνίᾳ. Ὑπάρχουν σκύλοι ἀνδρεῖοι καὶ θαρραλέοι, ἀσχέτως πρὸς τὸ ἀνάστημά των καὶ σκύλοι ψοφοδεεῖς. Ὑπάρχουν σκύλοι ἀθῶοι καὶ ἀφελεῖς καὶ σκύλοι παμπόνηροι — καὶ ὑπενθυμίζω τὸν περίφημον Τριζώνην τοῦ καφενεῖου Ζαχαράτου, ὅστις ὄχι μόνον δὲν ἔτρωγε τὰς ῥιπτεμένας ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας δηλητηριασμένας φόλας, τὰς πρωωρισμένας πρὸς ἐξολόθρευσιν τῶν ἀδικοῦντων κυνῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀπεκρίμιζε καὶ τὰς ἔθαπτεν ὑπὸ τὸ χῶμα, διὰ νὰ μὴ πλανηθοῦν καὶ φάγουν ἐξ αὐτῶν οἱ εὐπιστότεροι ἐμόφυλοι του. Ὑπάρχουν σκύλοι ἀγαθοὶ καὶ πρᾶοι, περισπαίνοντες καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀγνώστους των, καὶ σκύλοι αὐθάδεις, δύστροποι, φιλέριδες. Ὑπάρχουν σκύλοι ἱπποτικοὶ καὶ μακρόθυμοι καὶ σκύλοι δόλιοι καὶ μνησίκακοι. τοὺς ὁποίους ἡ δημώδης μας γλῶσσα ὀνομάζει σκυλιὰ κρυφοδάγκωτα. Ὑπάρχουν οἱ ἔχοντες ἑξεις ἀριστοκρατικὰς, ὡς νὰ κατήγοντο ἀπὸ σκύλους μαρκησίους τῆς αὐλῆς τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', καὶ οἱ ἔχοντες ἐνστικτα χυδαίότητος καὶ ἀρεσκόμενοι νὰ συναγελάζωνται μετὰ τὰ κοπρόσκυλα. Ὑπάρχουν σκύλοι φιλοπρόσοδοι, εὐχαρίστως προσοικειούμενοι πάντα νεωτερισμὸν καὶ σκύλοι ὀπισθοδρομικοὶ καὶ μισόκαινοι, φύλακες τοῦ καθεστῶτος, ἐξεγειρόμενοι κατὰ πάσης τροποποιήσεως αὐτοῦ, ὑλακτοῦντες τοὺς περιβεβλημένους ἀσύνηθες ἐνδυμα διαβάτες καὶ φερόμενοι ὡς παράδειγμα τοῦ λεγομένου μισονεῖσμοῦ ὑπὸ τῶν συγγραφῶν τῆς ἐγκληματολογικῆς ψυχολογίας. Ὑπάρχουν οἱ σχετικῶς καὶ κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ γένος των σεμνοὶ καὶ μεμετρημένοι, καὶ ὑπάρχουν οἱ ἀναιδεῖς καὶ υπερβαίνοντες πάντα βαθμὸν κυνισμοῦ, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ὁ σκύλος, ὁ πρωταγωνιστήσας εἰς τὸ δράμα, ὅπερ ἀφηγοῦμαι, ἀνῆκεν εἰς τὸ εἶδος τῶν ἀλαζόνων καὶ αὐθαιρέτων καὶ θρασέων παλληκαράδων, καὶ ἂν δὲν ἐγεννᾶτο μὲ τέσσαρας πόδας, βεβαίως θὰ προσελαμβάνετο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν φιλοδόξου τινὸς πολιτικοῦ τοῦ τόπου μας, ὅπως ἐνισχύῃ διὰ τῆς κουμπούρας καὶ τῆς μαγκούρας του τὴν ἐκλογικὴν δύναμιν τοῦ προστάτου του. Ἐφημίζετο πρὸ πάντων διὰ τὸ ἄσβεστον μῖσός του ἐναντίον τῶν γάτων καὶ ὁ

κύριός του ἀνέφερε συχνάκις μεθ' ὑπερηφανείας τοὺς ἄθλους του, μεταξὺ τῶν ὁποίων κατελέγετο ὁ πνιγμός ἢ ὁ σπαραγμός πολυαριθμίων δυστυχῶν τετραπόδων ἀνηκόντων εἰς τὴν ἐχθρικήν φυλὴν. Ὅσάκις ἐβλεπε γάτα, ἠλεκτρίζετο καὶ ἐπετίθετο κατ' αὐτῆς μεμνείαν, τὴν ὁποίαν οὔτε Γουέλφος ἐναντίον Γιβελλίνῃ, οὔτε Καπουμάνιαν, τὴν ὁποίαν οὔτε Μοντέκκου, οὔτε Παπιστῆς ἐναντίον Οὐγκενότου, οὔτε ὑπέρμαχος τῆς καθαρευούσης ἐναντίον χυδαῖστοῦ ἐξεδήλωσέ ποτε.

Ἀκούσασα αἰφνης τὰς ἀγρίας ὑλακὰς καὶ ἰδοῦσα τὸν ἐπερχόμενον ἐχθρὸν ἢ δυστυχισμένη γάτα ἐσκέφθη νὰ φύγῃ· ἀλλὰ ποῦ νὰ φύγῃ; Ἡ ὁδὸς τῆς ἐπιστροφῆς πρὸς τὴν σειρὰν τῶν οἰκιῶν ἦτο ἀποκεκομμένη. Ἡ εὐρύχωρος πλατεῖα ἐξετείνεται ἀπέναντι ἐνώπιόν της· ἀλλὰ δένδρον κανὲν ἢ ὑψωμα κατὰλληλον πρὸς ἀκροβατικὴν ἀναρρίχησιν δὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖ πλησίον, καὶ ὁ διώκτης της ὡς ὠκυποδέστερος βεβαίως θὰ τὴν κατέφθανε, πρὶν προφθάσῃ ἐκείνη νὰ εἴρῃ ἄτυλον. Ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ της καὶ ἐφθασε γοργῇ εἰς τὸ ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης καὶ ἔφθασε γοργῇ εἰς τὸ κρηπίδωμα τῆς παραλίας· ἀλλὰ βλέπουσα ὅτι ὁ σκύλος ἐπῆρχετο ἐναντίον της, ἀφοῦ ἐδίστασε πρὸς στιγμὴν, ἔλαβεν ἡρωϊκὴν ἀπόφασιν καί, ὡς ἡ Σαπφὼ ἀπὸ τοῦ βράχου τοῦ Λευκάτα, ἐρρίφθη καὶ αὐτὴ εἰς τὴν θάλασσαν.

Μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἔφθασεν ὁ σκύλος, ὅστις μανιώδης διότι ἔβλεπε τὸ θῦμα διαφεύγον τῶν ὀνύχων του, ἀφοῦ ὑλάκτησε καὶ πάλιν, ἔπεσε καὶ αὐτὸς ὀρμητικῶς εἰς τὸ ὕδωρ. Ὁ κύριος αὐτοῦ μετὰ τῶν συνοδοπόρων του καὶ μερικοὶ περιπατηταὶ εὕρισκόμενοι εἰς τὴν πλατεῖαν, ἰδόντες μακρόθεν τὰ γινόμενα, ἔσπευσαν νὰ πλησιάσουν καὶ σταθέντες παρὰ τὸ κρηπίδωμα, παρηκολούθουν μετὰ περιεργείας τὴν ἐξέλιξιν τῆς δραματικῆς ἐκείνης σκηνῆς.

Ἀνοίγω ἐδῶ μίαν παρένθεσιν.

Θὰ σᾶς συνέδῃ κάποτε βέβαια νὰ κάμετε τὴν παρατήρησιν ὅτι, πλὴν τῶν ἰχθύων καὶ τῶν ἀμριβίων, πάντα σχεδὸν τὰ τετράποδα, ἀπὸ τοῦ μικροῦ ποντικοῦ τοῦ εὐτόλμως ἐπιχειροῦντος καὶ ὑποβρυχίους ἐκδρομὰς διὰ τῶν πρυμνησίων, μέχρι τοῦ δυσκινήτου ἐλέφαντος, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐρπετὰ καὶ εἴδη τινα πτηνῶν ὑδροχαρῶν, εἶνε ἐκ φύσεως πεπρωκισμένα μετὰ τὴν ἱκανότητα τοῦ πλέειν, μόνος δὲ ὁ ἄνθρωπος, τὸ ἐκλεκτὸν τοῦ Δημιουργοῦ κατασκευάσμα, προικισθεὶς μετὰ τόσα ἄλλα ἐξαιρετικὰ προνόμια καὶ δῶρα καὶ λαβὼν ἐξουσίαν ἐφ' ὅλων τῶν λοιπῶν κτισμάτων, ὥστερεῖ αὐτῶν κατὰ τοῦτο, καὶ ὅταν δὲν εἶνε τεχνικῶς ἐξησκημένος εἰς τὸ κολύμβημα, πηγαίνει κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν πάτον ὁσάκις πέσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, ἀκόμη καὶ ὅταν φέρῃ τὰ γαλόνια τοῦ ναυάρχου. Διατὶ τάχα ἢ ἀνισότης αὐτῇ καὶ πόθεν τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἀτέλεια;

Καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶνε εὐκολὸν νὰ λυθῇ ἡ ἀπορία μου. κλείω τὴν παρένθεσιν.

Τὰ δύο ζῶα, μέσα εἰς τὴν θάλασσαν ἤδη, ἐξηκολούθουν νηχόμενα. Ἦκούοντο ὑπὸ τοῦς πόδας των παφλάζοντα τὰ ὕδατα τοῦ ἀκυμάντου λιμένος, ἐφ' ὧν ἐσκορπίζοντο αἱ ζωηραὶ ἀνταύγειαί τῆς δύσεως καὶ διεγράφετο ἡ τρέμουσα σκιαγραφία τῶν ἀπέναντι κορυφογραμμῶν. Ἡ γάτα, μᾶλλον ἐλαφρὰ καὶ εὐκίνητος, προηγεῖτο, εἶπετο δὲ ὁ σκύλος εἰς ἀπόστασιν δεκάδους περίπου ὀργυιῶν. Ἀλλὰ ἀφοῦ ἀπεμακρύνθησαν ἐπὶ ἀρκετὸν διάστημα ἀπὸ τῆς ἀκτῆς, ἡ γάτα ἔλαθεν αἰφνης νέαν ἀπόφασιν.

Ποῦ ἐπήγαινε; Αὐτὸ θὰ ἐσυλλογίσθη ἐξ ἁπαντος κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν. Ὁ πόντος ἐξετείνεται ἀχανὲς ἐνώπιόν τῆς, καταφύγιον δὲ σχετικῶς στερεοῦ ἐδάφους δὲν ὑπῆρχε κανὲν ὁλόγυρά τῆς. Δὲν ἐφιλοδόξει βέβαια δάφνας θαλασσοπόρου καὶ δὲν ἐσκοπεῖ νὰ προχωρήσῃ μέχρις ἀνευρέσεως νέας τινὸς γῆς ὡς ἄλλος Κολόμβος ἢ Μαγγελάνος. Ἄλλως τε αἱ δυνάμεις τῆς δὲν ἦσαν ἐπαρκεῖς διὰ τόσον μακρὸν πλοῦν, ἴσως δὲ μάλιστα ἤρχιζε νὰ αἰσθάνεται τὴν κούρασιν, ἥτις εἰς ἐκείνην τὴν περίστασιν ἰσοδυναμεῖ πρὸς θάνατον. Ἀρα τὸ καλλίτερον ἦτο νὰ γυρίσῃ εἰς τὴν ξηρὰν, νὰ προσπαθήσῃ νὰ ἐξέλθῃ πρῶτη καὶ νὰ διαφύγῃ τὸν ἀπληρὴ δῶκετον τῆς.

Τοῦτο καὶ ἐπραξε. Ἐστράφη διὰ μιᾶς καὶ ἤρχισε τῶρα νὰ διευθύνεται πρὸς τὴν παραλίαν, ὁ σκύλος δὲ ἰδὼν τὸ κίνημά τῆς καὶ ἐννοήσας τὸν σκοπὸν τῆς τὴν ἐμιμήθη.

Οἱ δύο τετράποδες κολυμβηταὶ ἐπανήρχοντο κατ' ἀντίστροφον τάξιν. Προηγεῖτο ὁ σκύλος καὶ εἶπετο ἡ γάτα. Ἡ μεταξὺ των ἀποστάσεις διετηρεῖτο ἡ αὐτὴ ἄλλ' αἰφνης ἡ γάτα ἐφάνη ταχύνουσα τὸν πλοῦν, καὶ καταβάλλουσα σφοδρὰς προσπάθειάς ἡδυνήθη νὰ πλησιάσῃ τὸν ἐχθρόν τῆς ἐκ τῶν νώτων. Οἱ θεαταὶ ὑπώπτευσαν ὅτι κάποιον σχέδιον ἐνεῖχεν ἡ στρατηγικὴ ἐκείνη κίνησις, ἀλλὰ πρὶν προφθάσουν νὰ τὸ μαντεύσουν, ἐπῆλθε τὸ ἀπρόοπτον.

Ὅτε προσήγγισεν, ἀνατιναχθεῖσα αἰφνης ἐπέθηκε τοὺς ἐμπροσθίους πόδας εἰς τὰ ὀπίσθια τοῦ σκύλου καὶ στηριχθεῖσα διὰ τῶν ὀνύχων τῆς ἀνερριχθήθη εἰς τὴν εὐρωστον ράχιν του. Ὁ δυστυχὴς σκύλος οὐδεμίαν ἡδυνήθη ν' ἀντιτάξῃ ἀντίστασιν εἰς τὸ ἐπίβουλον κίνημα. Ἐδέχθη τὸ ἀπροσδόκητον φορτίον καὶ τὸ ἔφερε μέχρι τῆς παραλίας ἀγογγύστως, διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι οὔτε νὰ οἰμῶξῃ δὲν ἡδύνατο ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του. Ὅτε δὲ κατέπλευσεν εἰς τὸ τέρμα τὸ ἀλλόκοτον σύμπλεγμα τοῦ νέου αὐτοῦ Ἀρίωνος τῶν κεραμιδιῶν, οἱ παρεστῶτες, φαιδρυθέντες ἐκ τοῦ θαύματος, ἐπευφήμησαν τὸ ἀγγλίνον ζῶον διὰ τὸ τέχνασμά του.

* *

Ἄλλ' ἡ τελικὴ λύσις τοῦ δράματος ἐπεφύλασεν εἰς τοὺς θεατὰς ἄλλην μίαν ἐκπληξιν. Ἡ γάτα, εὐρεθεῖσα πρὸ τοῦ κρηπιδώματος τῆς παραλίας ὑφουμένου περὶ τὸ ἔν μέτρον ἄνωθεν τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ ἔχουσα ἐλευθερίαν κινήσεων, ὑπελόγησε τὴν ἀπόστασιν μετὰ τὴν συνήθη τοῦ βλέμματός τῆς ὀξύτητα, δι' ἐνὸς ὁλμοῦ

εὐρέθη ἐπὶ τοῦ ὀγκολίθου καὶ ἐκείθεν ἐρμήσασα πρὸς τὴν πλατεῖαν μετ' ἀστραπιαίας ταχύτητος, ἀκαταδίωκτος πλέον, ἔφθασεν εἰς τὴν σειρὰν τῶν οἰκιῶν καὶ ἐγένετο ὄφαντος εἰσδύσασα εἰς στενὸν δρομίσκον.

Ὁ σκύλος, βυθισμένα ἔχων τὰ ἄκρα εἰς τὸ νερόν, ἐδέχησε ν' ἀνασυρθῇ τῇ βοήθειᾳ τοῦ κυρίου του καὶ τινων ἐκ τῶν παρισταμένων, ἀσθμαίνων, περίρρυτος, κατησχυμμένος ὑπὸ τὰ σκώμματα καὶ τοὺς γέλωτας τῶν θεατῶν διὰ τὸ οἰκτρὸν του πάθημα.

Ἦκουσα πολλὰς διδαχὰς ἱεροκηρύκων ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ταπεινοφροσύνης· ἀνέγνωσα πολλὰς ἐπινοίας ἀρχαίων καὶ νεωτέρων μυθογράφων περὶ τῶν παθημάτων τῶν ἀλαζόνων καὶ τῶν ἀδίκων· ἀλλὰ κανὲν παράδειγμα δὲν μοῦ ἐφάνη εὐγλωττότερον ἀπὸ τὸ θέαμα ἐκεῖνο τοῦ τετραπόδου τοῦ τιμωρηθέντος τόσοις περιφανῶς διὰ τὴν κακίαν του. Ἡ ἐντύπωσις παρέμεινε τόσοις ζωντανή εἰς τὸν νοῦν μου, ὥστε ἔκτοτε, ὅσαςκις θέλω νὰ χαρακτηρίσω τὴν εἰκόνα ἀνθρώπου, ὅστις ἀποσύρεται ἐντροπιασμένος μετὰ τὴν ἀποτυχοῦσαν ἀπόπειραν κακῆς πράξεως, δὲν μεταχειρίζομαι τὴν συνήθη φράσιν «σὰν βρεγμένη γάτα», ἀλλὰ «σὰν βρεγμένος σκύλος».

[Ἀπρίλιος τοῦ 1912]

ΜΠΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ

ΣΚΙΤΣΑ ΚΑΙ ΣΙΛΟΥΕΤΕΣ

Ὁ «μέσος ἀόριστος»

ΤΑΣ τρίβους τῶν ἀρχαίων πορευσάμενος, παρ' Ἴσοκράτει δὲ μαθητευσάμενος καὶ Θουκυδίδην γοῦν ἀκροασάμενος, κονσέρβας δ' ἀττικὰς αἰεὶ γευσάμενος καὶ ὑπερσυντελικούς ἐρευνξάμενος, τὴν σύγχρονον ζωὴν δ' ἀποταξάμενος κ' ἐρημητικῶς τὰ ὄμματα κλεισάμενος, τοῖς δνίκοις καὶ εὐκτικαῖς χρυσάμενος οὐ μὴν κ' ἀσυνταξίαις συνταξάμενος καὶ μαθητὰς ἀθῶους σταυρωσάμενος καὶ τὸ μικρὸ μυαλό του στραγγισάμενος κ' εἰς νεροκολοκύνθας ἀλλαξάμενος, ὁ κολοκύνθην ἑαυτὸν οὐ φάμενος, κανόνα δ' ἄλλον πάντα βιασάμενος, σάλιον δὲ καὶ σάλια ἐπιδειξάμενος, ὁμοφαίαν . . . ἀλεξήλιον δραξάμενος, ὑπὲρ τῆς γλώττης πίπτει μαχρσάμενος!

ΣΑΤΑΝΑΣ